

Про підсумки науково-дослідної роботи академії за 2022 рік

З січня 2022 року науково-дослідна робота нашої академії відбувалась згідно 10 наукових тем Тематичного плану НДР на 2021-2025 роки:

1. «Формування культури мислення здобувачів вищої освіти у галузі фізичної культури і спорту: організаційні та психолого-педагогічні засади» (номер держреєстрації 0121U108274). Керівник теми – д.пед.н., професор Савченко В.Г.

2. «Наукове обґрунтування оздоровчо-рекреаційних технологій у фізичному вихованні різних груп населення» (номер держреєстрації 0121U108320). Керівник теми – д.фіз.вих., професор Москаленко Н.В.

3. «Наукове обґрунтування теоретико-методичних засад підготовки фахівців з ерготерапії першого (бакалаврського рівня)» (номер держреєстрації 0121U114459). Керівник теми – д.фіз.вих., професор Афанасьєв С.М.

4. «Історичні і методологічні основи управлінських підходів до системи підготовки спортсменів» (номер держреєстрації 0121U108330). Керівник теми – д.пед.н., професор Приходько В.В.

5. «Удосконалення різних сторін підготовленості спортсменів, які спеціалізуються у спортивних іграх на різних етапах багаторічної підготовки» (номер держреєстрації 0121U108307). Керівник теми – д.фіз.вих., доцент Мітова О.О.

6. «Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів в неолімпійському спорті» (номер держреєстрації 0121U109266). Керівник теми – к.фіз.вих., доцент Долбишева Н.Г.

7. «Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів в олімпійському та професійному спорті» (номер держреєстрації 0121U108253). Керівник теми – к.фіз.вих., доцент Степаненко Д.І.

8. «Розробка психо-фізіологічного забезпечення тренувального процесу спортсменів-інвалідів на основі визначення особливостей функціонального стану провідних систем організму» (номер держреєстрації 0121U108242). Керівник теми – к.мед.н., доцент Луковська О.Л.

9. Сучасні практики формування соціокультурних компетенцій спеціалістів сфери фізичної культури і спорту в умовах глобалізації» (номер держреєстрації 0121U109265). Керівник теми – к.філос.н., доцент Макєшина Ю.В.

10. «Історичні аспекти розвитку фізичної культури і спорту на Дніпропетровщині» (номер держреєстрації 0121U109264). Керівник теми – к.фіз.вих. Балджи І.В.

Протягом 2022 року виконувався другий етап наукових досліджень.

Крім того науково-педагогічні працівники кафедри фізичної терапії, ерготерапії продовжували брати участь у реалізації міжнародного проекту Developing an Occupational Therapy study programme in Ukraine -European Neighbourhood Instrument (Erasmus+: KA2CBNE) (69589 - EPP - 1 -219 - 1 - BE - EPPKA2 - CBNE). За WP1 (першим робочим пакетом) три українських ЗВО-партнери здійснили оцінку потреб у розробці сучасних освітніх програм з ерготерапії, що надає можливість надання конкретних пропозицій щодо вирішення проблеми реабілітаційної робочої сили в Україні та створення навчального плану з ерготерапії, який відповідає міжнародним стандартам. На основі сукупних результатів досліджень інтерв'ю визначені ключові напрямки, що враховані при розробці нового навчального плану з трудотерапії та його доопрацювання в рамках Проекту UKROTNE.

Результати першого етапу досліджень та оцінки перспектив підготовки ерготерапевтів в крупному індустріальному регіоні України (на прикладі Дніпровського регіону) з урахуванням викликів сьогодення, було представлено на Міжнародній науково-практичній конференції «Основні напрямки розвитку фізичної культури, спорту, фізичної терапії та ерготерапії (Дніпро, жовтень 2022 р.).

Загалом за підсумками **наукової роботи у 2022 році НПП та здобувачами** підготовлено:

- 1 підручник («Соціальна аксіологія» Марченко О.В.);
- 5 монографій,

1. «Фізичне виховання в закладах вищої освіти: інноваційні підходи» (Москаленко Н.В., Кошелева О.О., Сидорчук Т.В.);

2. «Управління сферою фізичної культури і спорту адміністративно-територіальної одиниці на основі цільового програмування (на прикладі Дніпропетровської області)» (Сергєєв А.Ю.);

3. «Феномен спортивної культури особистості у просторі міждисциплінарних соціально-гуманітарних досліджень в Україні на початку XXI століття» (авторський колектив: Корогод Л.П., Макєшина Ю.В., Лисенко С.О., Самошкіна М.Г., Кравченко А.В.);

4. «Освітні ефекти фізичної культури» (**Приходько В.В.**, Томенко О.А., Чернігівська С.А.);

5. «Теоретико-методичні основи контролю в командних спортивних іграх в процесі багаторічної підготовки» (Мітова О.О.)

- 3 розділи у колективних монографіях:

1. «Корекція тілобудови людини в процесі занять фізичними вправами: теоретичні та практичні аспекти» (Микитчик О.С., Пірогова К.І.);

2. «Організація процесу самовиховання спортсменів-паралімпійців з ураженнями опорно-рухового апарату. Інноваційні технології діагностики, лікування та реабілітації патологій опорно-рухового апарату» (**Шуба В.В.**, Шуба Л.В.);

3. «Соціалізація здобувачів вищої освіти» (Андрюшина Л.Л., Родіна Ю.Д., Валах Ю.В.);

- 20 навчальних посібників,

- 27 методичних розробок,

- 230 публікацій, з них:

- у науко-метричній базі Scopus – 14, Web of Science – 4,

- у фахових виданнях України – 86

- у матеріалах конференцій та інших наукових періодичних виданнях України – 57,

- у іноземних виданнях – 10,

- у співавторстві зі студентами – 13.
- одноосібних студентських публікацій – 46.

Кількість опублікованих робіт на кафедрах є наступною: спортивних ігор (48), ТМСП (38), ТМФВ (32), педагогіки і психології (22), гімнастики (20), соціально-гуманітарних наук (15), фізіології та спортивної медицини (14), водних видів спорту (12), іноземних мов (11), фізичної терапії, ерготерапії (10), анатомії, біомеханіки і спортивної метрології (10), боксу, боротьби і важкої атлетики (9), легкої атлетики (5).

Показниками, які включено до оцінки науково-педагогічної діяльності академії згідно вимогам МОН є публікацій у Databases Scopus та Web of Science, зарубіжних та фахових виданнях. Протягом 2022 року у виданнях, що включено до **Databases Scopus та Web of Science** опубліковано **18** статей, з них кафедра спортивних ігор має 4 публікації у Scopus та 1 – у Web of Science, ТМФВ – 1 у Scopus та 1 – у Web of Science, педагогіки та психології – 2 у Scopus, соціально-гуманітарних наук – 2 у Web of Science, ТМСП – 3 у Scopus та 1 – у Web of Science. По 1 публікації у Scopus мають кафедри боксу, боротьби та важкої атлетики, гімнастики, іноземних мов, фізичної терапії, ерготерапії. Більшість наукових статей опубліковано авторськими колективами НПП різних кафедр академії.

Слід відзначити, що важливим показником ефективної наукової діяльності закладу вищої освіти є кількість публікацій у **фахових наукових** виданнях України. Так протягом 2022 року кафедрою ТМФВ опубліковано 20 статей, спортивних ігор – 20, ТМСП – 14, гімнастики – 7, фізіології та спортивної медицини – 7, педагогіки і психології – 7, боксу, боротьби і важкої атлетики – 5, водних видів спорту – 5, фізичної терапії, ерготерапії – 5, іноземних мов – 3, соціально-гуманітарних наук – 3, легкої атлетики – 2, анатомії, біомеханіки і спортивної метрології – 2.

Кількість публікацій у **зарубіжних виданнях** (без врахування публікацій у Scopus та Web of Science) на кафедрі та ТМСП – 4. По 1 публікації мають кафедри: іноземних мов, ТМФВ, педагогіки і психології,

гімнастики, соціально-гуманітарних наук, фізіології та спортивної медицини, фізичної терапії, ерготерапії, спортивних ігор.

Кількість цитувань НПП академії за даними Google Scholar у 2022 році склала 382 цитування.

Науковці академії брали активну участь у конференціях різного рівня. НПП та здобувачами академії отримано 101 сертифікат учасника міжнародних конференцій, 46 – всеукраїнських та 5 – регіональних. Таким чином загальна кількість отриманих сертифікатів, які засвідчують участь у наукових конференціях становить 150 екземплярів.

37 НПП брали участь у науково-методичному забезпеченні збірних команд України та області.

За результатами власних наукових розробок у практичну діяльність кафедрами академії отримано 61 акт впровадження: кафедрою спортивних ігор – 14, ТМФВ – 8, ТМСП – 8, педагогіки і психології – 7, анатомії, біомеханіки і спортивної метрології – 6. іноземних мов – 5, водних видів спорту – 4, фізіології та спортивної медицини – 4, соціально-гуманітарних наук – 3, фізичної терапії, ерготерапії – 1, легкої атлетики – 1. Відсутні акти впровадження власних наукових розробок у практичну діяльність на кафедрі боксу, боротьби та важкої атлетики та кафедри гімнастики.

Науково-методична допомога надана понад 60 організаціям. Зокрема це: федерація баскетболу України, ДЮСШ з різних видів спорту, заклади загальної середньої освіти м. Дніпра та інші.

Отримано 10 авторських свідоцтв на твір, з них на кафедрі ТМСП – 6, водних видів спорту – 4.

На третьому рівні вищої освіти нині навчається 21 аспірант (з них 16 – на денній формі навчання та 5 – на заочній). Закінчили аспірантуру в 2022 році 4 здобувачі. Усі випускники завершили підготовку в аспірантурі відповідно Постанови КМУ від 23.03.2016 р № 261 з отриманням висновку наукового керівника про стан готовності дисертаційної роботи до захисту. У січні 2023 р. згідно Постанови КМУ 12.01.2022 р. № 44 з метою надання

висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації відбувались публічні презентації здобувачами наукових результатів дисертації та її обговорення на засіданнях структурних підрозділів, які здійснювали підготовку аспірантів.

У вересні 2022 року до аспірантури ПДАФКіС зараховано 8 осіб на денну форму здобуття освіти (з них 3 – на бюджет та 5 – за кошти фізичних або юридичних осіб).

У разових спеціалізованих вчених радах (ДФ 08.881.005 та ДФ 08.881.006) 27 січня 2022 року відбулися 2 захисти дисертаційних робіт здобувачів ступеня доктор філософії:

- Гунченка Валерія за темою: «Структура та зміст спеціальної фізичної підготовки спортсменів у пляжному волейболі на етапі підготовки до вищої спортивної майстерності» (науковий керівник – к.фіз.вих., доцент Соловей О.М.).

- Олійник Ірии за темою: «Підвищення ефективності змагальної діяльності кваліфікованих волейболісток шляхом оптимізації психологічного клімату команди» (науковий керівник – д.фіз.вих., професор Дорошенко Е.Ю.).

Здобувачі освітньо-наукового рівня вищої освіти постійно підвищують власний рівень професійної майстерності не тільки шляхом формальної освіти, але й беруть участь у різноманітних вебінарах та онлайн-тренінгах.

Протягом 2022 року видано три номери журналу «Спортивний вісник Придніпров'я», який включено до Переліку фахових видань України категорії "Б" зі спеціальності 017 – Фізична культура і спорт. У номерах представлено 68 наукових статей.

Триває плідна співпраця між ПДАФКіС та 9 закордонними вищими навчальними закладами та установами з 8 країн.

Протягом року за допомогою сервісу Unichек здійснювалась перевірка на наявність неправомірних запозичені всіх кваліфікаційних випускних

наукових робіт здобувачів освіти, статей, які підготовлені аспірантами за результатами власних наукових досліджень, навчально-методичних праць НПП академії та статей, які надходять до редакції журналу «Спортивний вісник Придніпров'я».

27-28 жовтня 2022 року було проведено Міжнародну науково-практичну конференцію “Основні напрямки розвитку фізичної культури, спорту, фізичної терапії та ерготерапії”. Співorganizаторами конференції були Навчально-дослідний центр Тхеквондо WT, Колумбія; Університет прикладних наук VIVES, Бельгія; Португальський політехнічний інститут, Португалія. Конференцію проведено у системі Zoom. Посилання для входу на пленарне та секційні засідання були розміщені на сайті академії, у мережі інтернет на офіційній сторінці академії у фейсбук та надіслані кожному учаснику особисто.

У роботі конференції брали участь понад 170 учасників з 43 закладів освіти, установ та організацій України, Молдови, США, КНР, Колумбії, Польщі, Португалії, Бельгії з них понад 30 докторів наук, провідних вчених. Всім учасникам конференції було надіслано сертифікат та журнал «Спортивний вісник Придніпров'я».

Активну участь у науковій діяльності академії брали участь і здобувачі освіти. Так протягом 2022 року здобувачами першого та другого рівнів вищої освіти було підготовлено та надруковано 59 статей за результатами власної наукової діяльності. Зокрема 13 статей опубліковано сумісно з НПП академії (з них 1 у фаховому виданні України (на кафедрі ТМФВ) та 1 – у іноземному (на кафедрі гімнастики)) та 46 – одноосібних.

У 2022 році в академії видано два електронних збірників одноосібних студентських публікацій. Це Матеріали Всеукраїнської студентської науково-методичної конференції «Неолімпійський спорт: історія, проблеми управління та система підготовки спортсменів» та «Молодь, спорт наука», який підготовлено за результатами наукової діяльності здобувачів I та II рівні вищої освіти протягом 2021/2022 н.р.

Матеріали Всеукраїнської студентської науково-методичної конференції «Неолімпійський спорт: історія, проблеми управління та система підготовки спортсменів» містить 52 одноосібних студентських публікацій представників 5 ЗВО України, з них 28 публікації підготовлено здобувачами нашої академії. Відповідно по кафедрам: ТМСП – 9, спортивних ігор – 8, боксу, боротьби та важкої атлетики – 4, гімнастики – 3, ТМФВ – 2, водних видів спорту – 1, іноземних мов – 1.

Збірник «Молодь, спорт наука» містить 15 одноосібних студентських публікацій, з них: від кафедри спортивних ігор – 4, гімнастики – 3, ТМФВ – 2, педагогіки та психології – 2, ТМСП – 1, фізіології та спортивної медицини – 1, легкої атлетики – 2. Нажаль, не надано публікацій від кафедр водних видів спорту, іноземних мов, фізичної терапії, ерготерапії, боксу, боротьби та важкої атлетики, анатомії, біомеханіки та спортивної метрології.

Таким чином за результатами науково-дослідної роботи студентів за 2022 рік кафедрами підготовлена наступна кількість публікацій: кафедрою спортивних ігор – 14, ТМСП – 11, гімнастики – 6, ТМФВ – 5, педагогіки та психології – 4, боксу, боротьби і важкої атлетики – 4, анатомії, біомеханіки та спортивної метрології – 3, іноземних мов – 3, легкої атлетики – 2, водних видів спорту – 2, соціально-гуманітарних наук – 1, фізичної терапії, ергоітерапії – 1, фізіології та спортивної медицини – 1.

Студентська молодь також брала участь у різних заходах неформальної освіти, які проводились кафедрами академії. Зокрема це VIII Всеукраїнська студентська науково-методична інтернет-конференція з міжнародною участю «Неолімпійський спорт: історія, проблеми управління та система підготовки спортсменів», що була організована 17 травня 2022 року кафедрою ТМСП.

Крім того, здобувачі вищої освіти нашої академії брали участь у наукових конференціях, які проводились за межами академії. Це Всеукраїнські науково-практичні конференції «Фізична культура в університетській освіті: інновації, досвід та перспективи розвитку в умовах сучасності» (м. Дніпро), «Сучасна освіта: методологія, теорія, практика» (м.

Дніпро), «Боротьба за незалежність України в умовах воєнного стану» (м. Дніпро), «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку» (м. Переяслав), «Фізична культура, спорт та здоров'я різних груп населення» (м. Черкаси).

Понад 200 здобувачів вищої освіти ПДАФКіС брали участь у першому турі Всеукраїнської олімпіади, яка проводилась на всіх кафедрах академії. Нажаль у зв'язку із запровадженням 24 лютого 2022 року військового стану II тур Всеукраїнської олімпіади не проводився.

Також слід вказати, що для участі у II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт до базових вищих навчальних закладів було надіслано 12 конкурсних студентських робіт, які були підготовлені кафедрами ТМФВ (4 роботи), гімнастики (2 роботи) та по 1 роботі від кафедр водних видів спорту, легкої атлетики, ТМСП, фізіології та спортивної медицини, фізичної терапії, ерготерапії та анатомії, біомеханіки та спортивної метрології.

Крім того вперше викладач кафедри терапії, ерготерапії Муквич Вікторія була науковим керівником науково-дослідницької роботи на тему «Ефект кофеїну в доксорубіциновій моделі кардіоміопатії» слухача Малої академії наук учнівської молоді Дніпропетровської обласної ради, учениці 11 класу комунального закладу освіти «Науковий медичний ліцей «Дніпро» Дніпропетровської обласної ради» Сидорчук Поліни Дмитрівни. Наукова робота посіла 2 місце на II етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Дніпропетровського відділення МАН України.

На наш погляд, основними шляхами удосконалення науково-дослідної роботи в академії є:

- активізація наукової роботи на окремих теоретичних та спортивно-педагогічних кафедрах;
- збільшення кількості здобувачів освіти, які беруть участь у виконанні наукових досліджень;

- активізація НПП академії у підготовці проектів наукових досліджень і розробок, які виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету Міністерства освіти і науки України;
- збільшення кількості наукових розробок і раціоналізаторських пропозицій, які мають високий економічний та соціальний ефект;
- збільшення кількості публікацій результатів досліджень у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science.

У цілому науково-дослідна робота є важливою частиною в діяльності НПП закладу вищої освіти, оскільки це один із шляхів підвищення якості навчального процесу і рівня підготовки спеціалістів з фізичної культури і спорту.

Проректор з наукової діяльності
професор

Наталія МОСКАЛЕНКО